

Underlag för samråd enligt 6 kap. 4 § miljöbalken

Näsudden Öst
Förnyelse av befintliga vindkraftverk på
Näsuddens östra sida, Gotland

BILAGA 7

Utlåtande fladdermöss
Jens Rydell

Vattenfall Vindkraft Sverige AB och Näsvind AB, Juni 2016

Wickman Wind AB

Burgsvik

andreas@wickmanwind.se

Jens Rydell

jens.rydell@telia.com

070-5181431

Fladdermöss vid Näsudden på Gotland – underlag inför samråd

Inledning

Vattenfall Vindkraft AB och Näsvind AB planerar att ersätta 19 äldre vindkraftverk på Näsudden, Gotland, med ca 15 nyare och effektivare, men större verk. Detta kan tänkas få konsekvenser för fladdermöss, eftersom det är väl känt att större (högre) verk dödar fler fladdermöss än mindre verk, där antalet omkomna fladdermöss verkar öka exponentiellt med tornets höjd (Rydell et al. 2011). Att tornen blir högre kommer antagligen att innebära fler dödade fladdermöss totalt sett, trots att tornen blir färre. Man bör därför tänka efter hur moderniseringen skall göras utan att effekterna blir oacceptabla.

Förekomst av fladdermöss vid Näsudden

Inventeringar vid Näsudden har tydligt visat att området är mycket fattigt på fladdermöss både under sommaren och på hösten (Ahlén 2009, Eriksson 2011). Detta gäller både antalet arter och aktiviteten i allmänhet. En inventering av fladdermöss vid den marina vindparken Bockstigen strax utanför Näsudden hösten 2013 visade också låg aktivitet av fladdermöss med endast tillfälliga registreringar av en enda art (Rydell 2013).

Inventeringen av Eriksson (2011), vilken är den grundligaste av de som gjorts vid Näsudden, genomfördes under två dagar i mitten av augusti och två dagar i slutet av september 2011. Vid båda tillfällena rådde ”idealiska förhållanden”, det vill säga varmt och relativt stilla väder. Om man skall vara kritisk kan man hävda att det senare inventeringstillfället (slutet av september) gjordes lite för sent på säsongen för att vara helt tillförlitligt. Fladdermössens aktivitet är ibland låg sent på säsongen, särskilt i ”bra” väder, vilket beror på att en rikedom på föda (insekter) förekommer samtidigt som energibehovet snabbt minskar för säsongen. Man kan också hävda att inventeringstillfället i mitten av augusti inte heller är helt tillförlitligt, just på grund av det varma och stilla vädret. Under sådana förhållanden jagar fladdermöss ofta på hög höjd, där de inte registreras av ultraljudsdetektorerna som placeras på marken.

Sammanfattningsvis tyder ändå de inventeringar som gjorts vid Näsudden på att fladdermusaktiviteten är låg eller mycket låg med Gotländska mått mätt, både när det gäller antalet arter och individer.

Artskyddsförordningen

Svensk lag (Artskyddsförordningen) och EU lagstiftningen (Habitats Directive) ger fladdermöss av alla arter ett strikt skydd. De får inte dödas eller skadas avsiktligt och deras livsmiljö får inte förstöras. Detta gäller oavsett hur många individer som dödas eller skadas och oavsett om skadan har någon effekt på bestånden. Med "avsiktligt" menas att man utför en handling som man på förhand vet kommer att döda eller skada, oavsett om det finns något uppsåt (Naturvårdsverket 2009). Att vindkraftverk dödar fladdermöss är välkänt (Rydell et al. 2011), och därmed får man anse att man som ägare till vindkraftverk är skyldig att vidta lämpliga åtgärder för att förhindra detta.

Föreslagna åtgärder

Eftersom fladdermusaktiviteten vid Näsudden av allt att döma är låg jämfört med Gotland i övrigt, förefaller det vettigt att även fortsättningsvis koncentrera verksamheten till det här området. De finns således inget skäl att begränsa eller ändra den föreslagna ombyggnaden.

Däremot kan man genomföra ett kontrollprogram när moderniseringen är klar, i syfte att undersöka om fladdermöss dödas eller riskerar att dödas av de nya (högre) kraftverken. Ett sådant program bör innebära att man i första hand mäter aktiviteten av fladdermöss i tornhöjd och i andra hand av söker marken under kraftverken efter döda fladdermöss.

Om det visar sig att fladdermöss (mot förmodan) dödas i större omfattning vid Näsudden kan man stänga av verken under de tider och väderförhållanden då aktiviteten i tornhöjd är störst och då olyckorna sker (stoppdrift; Rydell et al. 2011). Att ta fram uppgifter som kan ligga till grund för hur stoppdriften skall styras bör vara en del av kontrollprogrammet.

Referenser

Ahlén, I. 2009. Gotlands fladdermöss. Natur på Gotland 2009 (3-4), 18-23.

Eriksson, A. 2011. Inventering av fladdermöss vid Näsudden på Gotland 2011. Rapport till Vattenfall Vindkraft AB. Ecocom, Kalmar (opublicerad).

Naturvårdsverket 2009. Handbok för Artskyddsförordningen, del 1 – fridlysning och dispenser. Rapport 2009: 2. Naturvårdsverket, Stockholm.

Rydell, J. 2013. Fladdermusaktivitet vid den marina vindparken Bockstigen utanför Näsudden, Gotland. Rapport till Wickman Wind AB, Burgsvik (opublicerad).

Rydell, J., Engström, H., Hedenström, A., Larsen, J. K., Pettersson, J. & Green, M. 2011.
Vindkraftens effekter på fåglar och fladdermöss. Naturvårdsverket, Stockholm. Rapport 6467.